

CURIOSITATS DE CATALUNYA

(setmanal)

Redacció i Administració:
Barcelona. - Riera Alta, 61

P R E U :

Número corrent	25 cèntims
Subscripció semestral	6 pessetes
Subscripció anual	10 pessetes

S U M A R I

Cancell, pàg. 706. - Cançó de juny, pàgina 708. - Les muntanyes de Catalunya, pàgina 709. - Nostra Premsa, pàg. 712. - Anecdolari català, pàg. 718. - La rateta del bosc, pàg. 719. - Figueres, pàg. 722. - Anecdolari català, pàg. 724. - Folklore aforístic, pàg. 725. - Fets històrics, pàgina 727. - Catalans notables, pàg. 731. - Entreteniments Instructius, pàg. 736.

Fa 35 anys que Mossèn Cinto és mort

MOSSEN Jacint Verdaguer, el nostre estimat mossèn Cinto, fa justament trenta-cinc anys que és mort. Els acomplirà el proper dia 10.

Nosaltres, per bé que sovint el tenim present en la nostra memòria i les seves obres, si no totes la major part, ocupen un lloc destacat en el nostre prestatge de llibres, volem avui dedicar les presents ratlles a la seva memòria, tot aprofitant el fet d'escaure's durant la vinent setmana l'aniversari del seu traspàs.

Heus ací una figura que ens fóra altament convenient i profitós rememorar amb sovintejada freqüència. Perquè, segons el nostre pensar, en evocar la figura mística, embolcallada de dolcesa i bonhomia, topàriem de seguida amb la seva personalitat, personalitat tan gran com la senzillesa que a tothora l'amarava, recordant-nos, llavors, de les seves activitats, dèries i il·lusions. I és precisament en les activitats de Mossèn Jacint on trobaríem l'espill a propòsit per a ben emmirallar-nos. Els afanys i fal leres de la seva vida d'excursionista, els fruits aconseguits com a escriptor i poeta, les trifulgues i tribulacions a què el

portaren els deures del seu sagrat ministeri, tot, absolutament tot, hauríem d'aprendre-ho gairebé de cor, per tal de treure'n el consell assenyat, la recomanació justa i encertada, i, el que és més, aquella engruna d'experiència que el tracte amb la societat forçosament ens ensenya.

Mossèn Cinto fou un excursionista de veritat, amant de la naturalesa, i, com a tal, admirador de les beutats innombrables que es troben escampades arreu de la nostra terra. Fou, també, un poeta, un genial poeta, d'inspiració fecunda i prodigiosa. Els seus poemes es troben traduïts a diverses llengües, la qual cosa mostra a bastament com era estimada a l'estranger la musa del nostre fill preclar. Fou un capellà, un bon capellà, malgrat les vicissituds i enraonies, un capellà lliurat per complet a la seva vocació, al seu deure, deixant-se estar de la sèrie de prejudicis i trencacolls que certa gent que confessava estimar-lo li posava per a fer-lo caure, per a entrebancar-lo.

Rellegint la premsa dels dies aquells que precediren a la seva mort, mentre el seu cos estava exposat en el Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, ens donem perfecte compte de qui era i com era conceput el fill il·lustre del petit poblet de Folgaroles.

Tota la nostra ciutat, i amb ella Catalunya sencera, anà a acomiadar-se del poeta en desfilada intermitent, inacabable. Els diaris, setmanaris i revistes publicaren edicions especials a la memòria del finat. Els carrers per on passà l'enterrament eren endolats i amb els fanals encesos...

La seva tomba es troba sempre amb algun que altre pomell de flors, deixalla de qualque admirador o amic. A l'acomplir-se l'aniversari de la seva mort, temps de ginesta i roselles, no falta qui sap escampar-les graciosament, tot combinant-ne amorosament els colors.

FREDERIC BALLIRANA.

Cançó de juny

EL blat ens mostra l'espiga madura
entre clapeig de roselles de sang.
A cau d'orella m'ha dit la natura:
—El mes de juny altre cop va tornant—.

Va retornant amb la vesta daurada
que amb els seus raigs el sol ha teixit;
i la natura, veient s'arribada,
amb rics joiells els seus camps ha vestit.
Els segadors ja preparen les dalles,
que el temps de sega de no nou ha tornat.

I les donzelles, enmig de rialles,
roges de galtes, el rostre colrat,
van entonant melodies de festa,
càntics de joia, nascuts dintre el pit,
i els tornaveus —com si fos una gesta—,
per les muntanyes els han repetit.

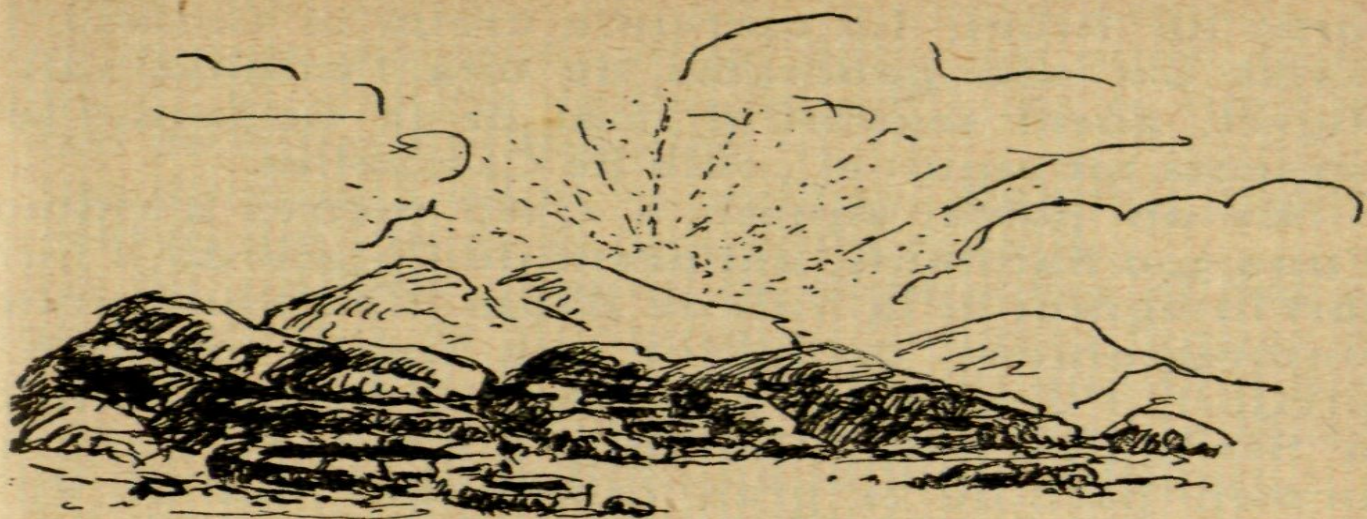
El blat ens mostra l'espiga madura
entre clapeig de roselles de sang...

A cau d'orella m'ha dit la natura:

El mes de juny altre cop va tornant.

MANUEL SERRAT I PUIG.

Juny del 1933.

Les muntanyes de Catalunya

XXXVI

PUIGLLANÇADA

AQUESTA, és una de les excursions més formoses i complertes del Pireneu; és interessantíssima, amb un bell recorregut de carenes i cims pirenenics; naturalment, és una excursió molt llarga i fuig completament de tota desvastació i visió mísera i espantosa.

Per a portar-la a terme, sortim de Ribes cap a Campelles, pel camí ral, que és el més interessant; sortim de la vila per un camí a la seva entrada, entre aquesta i Can Gonzi, que s'enfila vessant amunt, deixant al mateix dessota la font del Ferro. El camí s'enlaira sobtadament, obrint-se a cada pas nous i extensos horitzons, divisant-se el massís del Taga, que es redreça majestuós, amb un imposant aspecte, mentre la nova carretera va pujant mandrosament obrint-se pas entre grans llapades. Al cap d'una mitja hora escassa, arribem a La Casassa, on, aprop d'aquesta pagesia, existeixen unes mines de coure ja explotades.

Passem per la font del Ros, un bon punt de parada, per continuar seguidament el camí que s'enlaira per a guanyar ràpidament la costa.

Arribem a la Collada de Campelles, de 1.300 metres d'altitud, al cap d'una hora escassa d'haver

sortit de Ribes. La carretera creua la Collada, i es divisa un nou panorama de tota l'extensa vall de Rigart; anem seguint el llom de la Collada, i se'ns presenta tot seguit el poble de Campelles.

Es un poble, aquest, a 1.285 metres d'altitud, i d'uns 300 habitants, del partit de Puigcerdà, i forma part integrant de la Vall de Ribes. Està agrupat molt pintorescament, dominant una ampla extensió de territori, i dominant, a la vegada, per migjorn, per la Serra de Cubil, Coll Pan i Creu de Dalt, que formen part de la gran carena que des de Puigllançada a la Verruga forma el límit de la comarcada. Els seus plans són ben conreats i les vessants presenten verds pasturatges, amb els faldars coberts d'espessa pinosa.

Tocant al poble mateix, es troben les runes d'un castell, bon tros antic.

I d'aquest gai poble ens adrecem cap a Coma Armada, deixant-lo a l'esquerra de la seva entrada, i pugem per un estrep de serra arrencat del Prat de Jou, des d'on es domina un bell punt de vista sobre la Vall del Rigart.

Passem pel Coll del Costal de la Morera, es volta pel costat oposat, en vistes de la pregonia Coma Armada i de les muntanyes de Navà, i entrem en una pinosa magnífica, que s'estén de dalt a baix del faldar de la serra. El terreny és rústic i d'un pendent molt pronunciat; si no fos pels pins, que donen un gai aspecte, l'espectacle fóra esfereïdor.

I amb aquestes condicions, arribem al cim de la pujada, de 1.730 metres d'altitud, situada entre el bosc, amb camí planejat, voltat d'hermosa boscúria.

Passem pel Prat de Jou de Baix, de 1.625 metres d'altitud, consistent en un ras arrodonit i atapeït de verd herbei, tot clapat de negre, i espessa pinosa.

Tot seguit, i en cosa d'uns deu minuts, som al Prat de Jou de Dalt, de 1.675 metres d'altitud; aquest pla s'estén vers l'esquerra, on la relluent verdor és un bell contrast de la intensa negror de pinoses que l'envolten. Separa els aiguavessos de Campelles dels de Coma Armada. Aquí deixem el Corriu que a la dreta va als plans de Navà i Toses.

Pugem fortament entre rebrincoles per lliscós

glevatge, fins arribar al Coll de Coma Armada, de 1.890 metres d'altitud, situat entre els cims de La Cubil, a l'E., i el Pla de Pujals, a l'O. Es el límit de la Vall de Ribes i el Ripollès.

Des d'aquest Coll es va faldejant amunt la vessant del massís del Pla de Pujals, entre rocalls.

Hi ha un bell domini de vista sobre el Sot de Santon, la Serra de Montgrony i llunyans termes de muntanyes. El Pla de Pujals és un ras englevat sota el cim d'aquest nom. Es troba el camí que de Montgrony va al Coll de la Bona i a la Vall de Rigart.

En cosa d'un quart d'haver deixat aquest cim, passem pel Coll de la Bona, de 1.950 metres d'altitud, al costat mateix de l'accidentat Roc dels Llamps, en la carena que arrencant del Puigllançada separa les aigües del Rigart de les de l'Arija i del Mardàs, i presenta un bonic cop de vista de la Vall de Rigart, dels pobles de la Baronia, del Puigmal, de les altes muntanyes del Fresser i de les serralades de Cerdanya i Andorra.

J. NADAL I RIBAS.

(Acabarà).

Olot. - El Pont Trencat, de Castellfullit.

NOSTRA PREMSA

Prensa Comarcal

IX

RIPOLL

LA PERLA DEL PIRINEO.

1863.—Periòdic manuscrit, publicat pro restauració del Monestir.—Castellà.

EL RIPOLLÉS.—Revista periódica de los valles del Ter y del Freser.

1880.—8 pàgines.—320 × 220 mm.—Bilingüe.

EL TAGA.—Sémanario de Ripoll. De intereses morales y materiales, científico, literario y festivo.

1886.—4 pp.—395 × 290 mm.—Castellà.

EL JUEVES.—Semanario Ripollés.

1887.—Bilingüe.

EL RIPOLLÉS.—Semanario de avisos y noticias, defensor de los intereses del país.

1888.—4 pp.—400 × 295 mm.—Bilingüe.

LA ESCUELA MODERNA.—Revista mensual destinada única y exclusivamente a fomentar el estímulo entre los niños concurrentes a la Escuela Pública a cargo del Maestro José Guich y Bonet.

1899.—8 pp. i cobertes.—250 × 175 mm.—Castellà.

FULLA DOMINICAL.

1907.—4 pp.—260 × 160 mm.—Català.

EL PUIGMAL.—Setmanari portaveu del Centre Autonomista Ripollés.

1907.—8 pp.—275 × 190 mm.—Català.

LA DEFENSA.—Periódico ripollés anti-caciquista.

1908.—Sols sortí el primer número.—Castellà.

FULLA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE RIPOLL.

1910.—4 pp.—220 × 140 mm.—Català.

EL PIRINEU CATALÀ.—Defensor dels interessos de
Ripoll y sa Comarca.

1911.—4 pp.—440 X 320 mm.—Català.

RIPOLL.—Semanario de avisos y noticias de este
distrito.

1913.—4 pp.—440 X 320 mm.—Castellà.

RIPOLL.—Setmanari autonomista del districte de

Any III Ripoll 26 d' agost 1916 Núm. 37

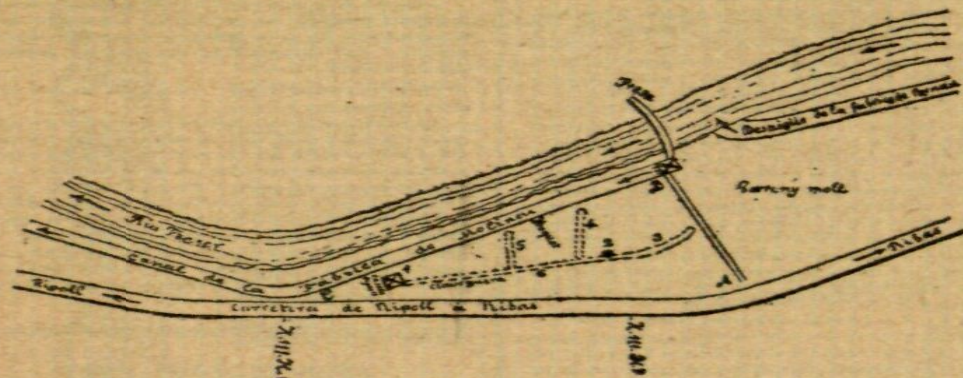
 RIPOLL

Semanari polític administratiu del districte de Puigcerdà.

Número solt. 10 cts Redacció i Administració: Carrer Trinitat, 26 Trimestre 1'50 pessetes.

Croquis de la captació d' aigües del abastiment públic de Ripoll

Aquest croquis és poc més o menys la demostració de les cloaques subterrànies existents en el paratge de captació d' aigües, havent quedat demostrat la seva existència per les manifestacions que feren davant la Junta de Sanitat en ple els senyors de l' Empresa i per les proves que nosaltres aportarem.

- A B C Paratge triangular de la captació d' aigües públiques.
- 1 Caseta dipòsit que recull totes les aigües del paratge de captació.
 - 2 Cloaca de conducció de l' aigua que va des de la font d' en Gorchs, desmenyalada amb el n.º 3, a la caseta dipòsit.
 - 3 Font d' en Gorchs, difícil de veure la seva captació actual.
 - 4 Cloaca subterrània de 40 a 50 metres de extensió aproximadament que recull les filtracions procedents del terreny moll, qual terreny limita amb el canal de desaguig de la fàbrica de Pernan i el riu Freser, recullint el mateix temps totes les filtracions que trova en el seu trajecte, venint a desembocar a la font d' en Gorchs.
 - 5 Altre cloaca de set palms d' alçada que creua el paratge, i que recull totes les filtracions procedents al nostre entendre del canal de n Molinos i desemboca a la tuberia n.º 6.
 - 6 BOQUET del qual se serveix l' empresa per a escampar en temps de sequedat l' aigua del canal dintre el paratge, aigües aquesta recollida per la cloaca n.º 4 i portada a la tuberia n.º 6 per anar-se a reunir junt amb la de la font d' en Gorchs a la caseta dipòsit.
 - 7 Altre cloaca que te les mètxes floallats que el n.º 4 encara que aquesta la Empresa diu no existeix.—Totes aquestes cloaques son de mamposteria, moltes d' elles amb el banquet reventat i plenes d' arrela en el seu interior.
- Nosaltres reclamem que se tapin totes les filtracions sospitoses i quedí no més l' aigua que se consideri potable.

Puigcerdà — més endavant: Setmanari polític
administratiu del districte de Puigcerdà.

1914.—4 pp.—347 X 264 mm.—Català.

LA VERDAD.—Periódico semanal, defensor de los
intereses morales y materiales del distrito de
Puigcerdá.

1914.—4 pp.—320 X 210 mm.—Bilingüe.

LA VEU COMARCAL.—Setmanari catalanista de Ripoll
i sa Comarca.

1914.—8 pp. i cobertes.—320 X 220 mm.—
Català.

EL FRESER.—Periòdic independent.

1915.—8 pp. i cobertes.—320 X 220 mm.—
Català.

EL GALL DE RIPOLL.—Setmanari defensor dels inter-
ressos del Districte.

1916.—4 pp.—330 X 250 mm.—Català.

DELIT.—Setmanari nacionalista.

1917.—4 pp.—355 X 250 mm.—Català.

El Gall de Ripoll

Setmanari defensor dels
ANY I NUM. 7

interessos del Districte
RIPOLL 3 JUNY 1916

SUSCRIPCIÓ:

Un 5 cts. Trimestre, 60 cts. Un any 2 ptes.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Carrer de Sant Jaume, número 7 - 1er

Els actes del dia 27

Es celebrava tal com estaven anunciats.

A les nou i quatre vint i tres campanes a brandar les cam-
panes de totes les esglésies, com ho feren el dia
avans, convidant als veïns de la vila a aplegar-se per
pregar pels que foren, ans de que els llevessin la vida els
burxins que sapinçejaba el funeri y odia el Complot
d'Espanya. Des de dita hora comensaren a reunir-se en la
Casa de la Vila gran número de invitats y a tres quarts
de deu s'organitzà la comitiva, obrint marxa l'orquestra
"Alhauar d'Alhauar", seguit de la guardia municipal,
la banda d'Alhauar, els veïns, Miguel Pujol,
Juan Fossas y Ramon Ventura, particulars, socis de
casí totes excepcions especial y particularment la republi-
cana "Progreso Instruccion", entitats y autoritats, diri-
gint cap a la Plaça de Santa Maria, ahon ringue lloch
el fúnebre. El Temple estava ple de gent, morantse la
premsa de la dona y nenes de totes les escoles.

Com una una any, ocupava son lloch en la nau
central lo ramblor gloriós que per dit acte construïren
la gran porta de l'edifici del 39.

A la tarda del dia se organitzà la manifestació civi-
ca de "Progreso Instruccion" que ens consta no
però per altra representació que la seva propia. La co-
mitiva després d'haver recorregut alguns carrers als
acords de l'orquestra, es dirigí a la Plaça de la Constitu-
cio, puix també de gent, a depositar la corona civica al
peu del Monument record y seguidament a les Cases
Consistorials, desde quin puestu foren despedits els ma-
nifestants pel nostre simpàtic y popular alcalde En Joan
Serra, ahon agraïm pel parlament.

Després d'això, complint un deure de gratitud, doncs
es mereixen gracies en nom de l'Ajuntament i propi
de la vila que heu cooperat a la celebració de la festa de
particularment a les digníssimes Autoritats i Societats
que han concorregut a donar-li un caracter
de gran importància.

Tal com heu reconegut, que tenim una
gran agraïda en perpetuar les glories dels nostres an-
cestres, dignes patricis de Ripoll, que segons set anys
davant en el dia d'agost de 1909, en la sessió de

nostra volguda Vila. Fent no aixís ens enaltim nosaltres,
dents el poble que glorifica els seus marts a honra el
marte.

Acabo donant un gloria als hèroes del 1890 i un Visca
a l'Immortal Vila de Ripoll.

A les nou de la nit el chor "La Flor de Maig", enionà
devant del Monument, ab gran justesa, acompanyat per
la "orquestra" el Gloria a España y L'himne a Ripoll
que foren molt aplaudits per la nombrosa gentada
que les escoltava.

"El Gall de Ripoll" s'ingue prestació en tots els
actes ressenyats.

En resum, que tots els actes se vegeren bastant més
concorreguts que altres anys, si be hem de manifestar
que a pesar de que la festa ha entrat en lo cor del poble
com ho demostra la seva presència en tots els actes, les
manifestacions de aplaudiment que recullim en vers
l'Ajuntament per haver-la realçada y les de molta obres
que opinaven que no deuria treballar-se en aquella diada
notarem que no presia prou col·laboració al acte civici
acompanyar a l'element oficial a depositar la corona a
peu del Monument als hèroes que immortalizaren el
nom de la vila de Ripoll. Ens queda l'esperansa de que
un altre any no serà així.

¿EN DIREM.....?

Es diu que per algun significat regional-
ista fora se han fet a D. Eusebi Bertrand
reconvençions amistoses pels maneigs racio-
nals que's realitzan en la present cam-
panya y que a la curta o a la llarga caurán
gran dany al partit regionalista.

Nosaltres sols de la mateixa opinió y no
hi deu abundar "La Veu de Catalunya"
perque d'excelsa d'entusiasme a favor de
D. Eusebi no n'ha parlat ni un mot fins ahir
y encara molt castel·lany.

De "El Gall de Ripoll" núm. 5

En el nombre 112 de "La Veu Comarcal" hi hem
llegit la nova que, per avuy, en part transcribim: "Sense
debat oportú ha sigut aprovada al Congrés l'acta del
districte de Puigcerdà a favor de D. Eusebi Bertrand y
Serra, nostre diputat regionalista.

EL IDEAL.—Periódico quincenal. Organo de las
Sociedades Obreras de la Comarca.

1917.—8 pp. i cobertes.—320 X 220 mm.—
Castellà.

EL RIPOLLÉS.—Setmanari autonomista del Districte
de Puigcerdà.

1917.—6 pp.—320 X 220 mm.—Català.

LA DEFENSORA DEL OBRERO.—Hoja semanal de la
clase obrera organizada de Ripoll y portavoz de
la Comarca.

1919.—4 pp.—215 X 145 mm.—Castellà.

EL CATLLAR.—Setmanari nacionalista de Ripoll i Comarca.

1920.—8 pp.—315 × 220 mm.—Català.

EL GALL DE RIPOLL.—Periòdic defensor dels interessos de la Vila.

1920.—4 pp. i cobertes.—320 × 220 mm.—Català.

BUTLLETÍ DEL POMELL DE JOVENTUT GARLANDA DE ROSES DE SANTA MARIA DE RIPOLL.

1922.—8 pp. i cobertes.—205 × 220 mm.—Català.

EL CATLLAR DE RIPOLL.—Setmanari català de Ripoll i Comarca.

1923.—4 pp.—315 × 220 mm.—Català.

LA LLUNA RIU.—Diari de barrila, defensor de la gresca i òrgan de la xirinola. Sortirà un cop cada vegada.

1924.—4 pp.—350 × 250 mm.—Català.

AVANT SPORT.—Revista quinzenal esportiva de Ripoll i sa Comarca.

1927.—12 pp. i cobertes.—220 X 155—Català.

716

BUTLLETÍ DE L'ASSOCIACIÓ D'ALUMNES I EX-ALUMNES
DE L'ESCOLA MENOR D'ARTS I OFICIS.

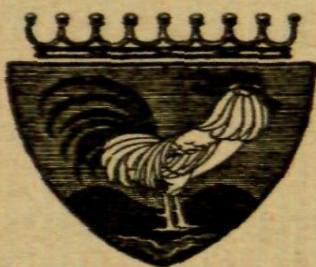
1935.—4 pp.—250 X 172 mm.—Català.

HUMANISMO!—Organo de la C. N. T. y de la F. A. I.
de la localidad de Ripoll. — Semanario de supera-
ción y combate.

1936.—4 pp.—350 X 247 mm.—Bilingüe.

SCRIPTORIUM

REVISTA MENSUAL RIPOLLESA • OCTUBRE 1928

Els periòdics publicats a la històrica vila de Ripoll, sumen un total de 37; d'aquests, 25 són escrits en català, 7 en castellà i 5 bilingües. L'any 1907 va sortir en aquesta ciutat el primer periòdic escrit totalment en la nostra llengua i des d'aquesta data van sortint sense interrupció nombroses publicacions catalanes, la major part de les quals van dedicades a defensar les idees autonomistes. Els títols dels periòdics que van detallats en la llista que precedeix aquestes ratlles, ens donen una varietat de noms, molts d'ells de toponímia pirenenca, com «El Puigmal», «El Taga», «El Freser», «El Ripo-

llès», etc.; també hi veiem títols molt vulgaritzats i que veiem en la premsa de totes les poblacions: són «La Verdad», «El Ideal» i «La Defensa». El periodisme ripollès ens presenta els diferents caires de la premsa, i, per tant, en els periòdics publicats a Ripoll hi veiem des del periòdic catalanista i patriòtic, a l'anarquista; del periòdic catòlic, al socialista; del defensor dels interessos morals i materials, a l'humorístic i barrilaire...

JOAN TORRENT.

Anecdolari català

El Dr. Latamendi i el Dr. Mendoza, es tenien una antipatia molt gran.

Un dia, el Dr. Mendoza va visitar un malalt, i digué a la família del pacient:

Aquest senyor s'ha de sagnar. Però cerquin un sagnador experimentat, no es fiïn de qualsevol; ha d'ésser una sagnia molt ben donada.

—Que sap algun sagnador bo?—va preguntar-li la família.

—Sí, un que es diu Dr. Josep Letamendi, que viu a tal punt. Vagin-hi en nom meu i els servirà.

Així ho varen fer, i el Dr. Letamendi no hi va trobar cap inconvenient; va dirigir-se a casa el malalt i el va sagnar.

Acabada l'operació va preguntar-li la senyora:

—Quant li tinc de donar?

—Dos-cents duros.

—Com!

—El que sent. Jo sóc D. Josep de Letamendi, catedràtic de l'Hospital de Santa Creu, i no un sagnador d'ofici: pico més alt. Ja ho sap, el Dr. Mendoza.

La senyora no tingué altre remei que entregar els diners; i quan a la tarda hi va anar el Dr. Mendoza per veure com seguia el malalt, li varen tancar la porta.

La rateta del bosc

(RONDALLA)

UNA vegada n'era una rateta del bosc, petiteta i eixerideta, i que en la soca d'una grossa alzina surera hi trobà un cau com fet a posta, sota mateix d'una pedra, que el dissimulava força.

Vet ací que, després d'uns dies de forta tempesta i temporals de pluges i neus, arribà per fi, el bon temps desitjat, i quan va veure que el sol brillava, es decidí a sortir per a donar un passeig, i seguint un caminet de marge, vora mateix del camí de carro, passejava tranquil·lament aprofitant aquella bona hora, quan d'un tros llunyet vegé pujar una rata grossa i lluent, amb una cua d'allò més llarga. La rateta del bosc s'aturà dissimuladament per tal de veure-la millor, i la rata grossa caminava poc a poquet, amb certa majestat senyorívola, i en arribar on estava, prop d'ella, la rateta la saludà així:

—Déu-vos-guard, senyora rata.

—Déu-vos-guard, rateta. ¿Què fas, per ací?

—Res, he sortit a prendre un xic el sol.

—Igual he fet jo; i per a estirar un xic les cames, he vingut poc a poquet, camí amunt; estic massa grassa...

—Sí que teniu raó!

—I tu, on vius?

—Aquí, al bosc.

—I què menges?

—Sí, mira, el que trobo; quatre glanets, algun pinyonet, i quan ve el pastor amb el ramat, sempre li cauen molletes de pa, i alguna que altra escorça de formatge o cansalada... I vós, ¿on viviu?

—Veus aquella casa de pagès blanca?

—Allà baix?...

—Allà mateix!

—Es molt gran?

—Grandiosa...

—Allà sí que haveu d'estar bé!

—Massa! No ens manca res... Per això estic tan grassa, que quasi no puc córrer. Per això he sortit, per a estirar les cames. Sí, sí, tenim un rebost tot ple, que no hi manca res: pa blanc i moreno, pernil, botifarres, mel, formatge, panses, figues, nous; en fi, ni me'n recordo.

La rateta del bosc, a cada cosa que l'altra anomenava, treia la llengua, com si realment la paladegés; la boca se li feia aigua, i no pogué contenir-se de dir-li:

—Renoï, que m'agradaria veure-ho!

—Vols venir?... Doncs bé, mira, quan toquin les deu a la vila, m'esperes allí, a la pedra de terme, i jo et vindré a cercar.

—Ja està dit!—contestà, tota contenta, la rateta del bosc.

—Adéu, doncs, rateta.

—Adéu, senyora rata.

I cadascuna, pel seu cantó, s'encaminaren, poc a poquet, a prendre aquell solet que veritablement encantava.

La rateta del bosc, tota la tarda no feia més que pensar-hi, i esperava que es fes fosc. Fins i tot trobà més llarga aquella tarda que la dels altres dies. Però arribà, per fi, la nit tan desitjada, i quan del campanar sonà la primera batallada de l'hora convinguda, estava ja a la pedra de terme, tal com havien quedat, i sí, sí, es presentà sense fer-se esperar gaire. Canviades les mútues salutacions, li digué:

—En marxa! No t'oblidis, però, t'ho recomano, de caminar amb molta precaució i en silenci. Segueix-me.

I tras, tras, una darrera l'altra anaven avançant, i quan estaven quasi ja tocant les parets de la casa, li diu, baixet, baixet:

—Molta cura amb els gats!

I tras, tras, paret amunt, cap a la teulada de la pallissa, i, zas!, entren per la finestreta, i apa, ja són dins, escala avall; tothom dorm; cap al rebost s'ha dit!

Fills meus, la rateta queda encantada de tan bé de Déu! Sí que tenia raó de dir que res no els man-

cava! De tantes coses que hi havia, no sabia avenir-se'n, ni sabia què fer; quedà bocabadada i no sabia per on començar. Pernil, ara formatge, quin pa més blanc i més bo!, i quina cansalada!; cosa que tastava en restava encantada. Tot, tot, ho trobava d'allò millor. Mai no havia menjat tantes coses: mel, panes, nous, i d'això, i d'allò..., el cert és que la rateta anava omplint la seva panxeta.

—No m'estranya que estigueu tan lluent; també n'estaria jo, de lluent, amb un rebost tan curull de bones menges.

I xerrant, i menjant, passaren una bona estona. I vet ací que la rata grossa s'adonà que començava a clarejar, i diu a la rateta:

—Apa, és qüestió de tocar el dos; se sent soroll per dalt; els pagesos ja deuen llevar-se.

I en sortir del rebost, li repeteix baix, baixet:

—Molta cura amb els gats! A aquesta hora estan tots de guàrdia.

—Passeu, passeu endavant, vós que sabeu bé les tasqueres, que ja us aniré seguint.

I tras, tras, escala amunt, i en sortir per la finestra de la pallissa a la teulada, nyam!, els gats es llencen damunt la rata grossa, i no en vulgueu més de xisclets i crits i planys i marames, i la rateta del bosc, tota espantada, recula escala avall, surt al pati, s'enfila paret amunt, i zas!, zas!, salta la tàpia, i comes ajudeu-me, doncs amb la panxa que duia, quasi no podia córrer, i trescant camí avant, se'n tornà cap al bosc, i s'endinsà entremig de les gatesses, fins al seu cau, i abans d'entrar-hi, albirant-se encara aquella gran masia blanca, digué:

—Mai més! Cal, no em fumareu pas, encara les comes em tremolen... Aquí, al bosc, pobreta però alegreta, amb els meus glanets i pinyonets... Ja és ben cert que, qui tot ho vol, tot ho perd!...

Darrera la porta n'hi ha un fus,
acabat, amén Jesús.

F i g u e r e s

PROP dels Pireneus, i entremig de camps de blat i oliveres, hi ha la capital de l'Alt Empordà: Figueres. Aquesta comarca és de les més extenses i fèrtils de Catalunya.

Es una de les ciutats, dins la seva categoria, més modernes de Catalunya, doncs li fou concedit el títol de ciutat a 19 d'octubre del 1875, en justa recompensa als sacrificis que, en totes èpoques, varen fer els seus habitants per llur llibertat.

Més que menys, té uns 16.000 habitants, la qual cosa fa que el seu progrés sigui constant.

A 800 metres de la ciutat, a la part nord, hi ha situat l'històric castell, anomenat de Sant Ferran*. Té una capacitat per a 10.000 homes, 220 canons i 500 cavalls. En el seu interior hi ha, encara, l'expresidi, en el qual, i en cert temps, hi havien més de 800 presidaris.

Les cisternes d'aquest castell són tan grans, que proporcionarien aigua, i per més de 5 anys, a una guarnició assetjada.

L'esmentat castell fou construït en el segle XVIII, i les seves obres costaren 39 milions i mig de rals. El treball de construcció durà 14 anys, i solament per a donar una petita idea de la seva grandiositat, direm que el seu perímetre és d'uns cinc quilòmetres.

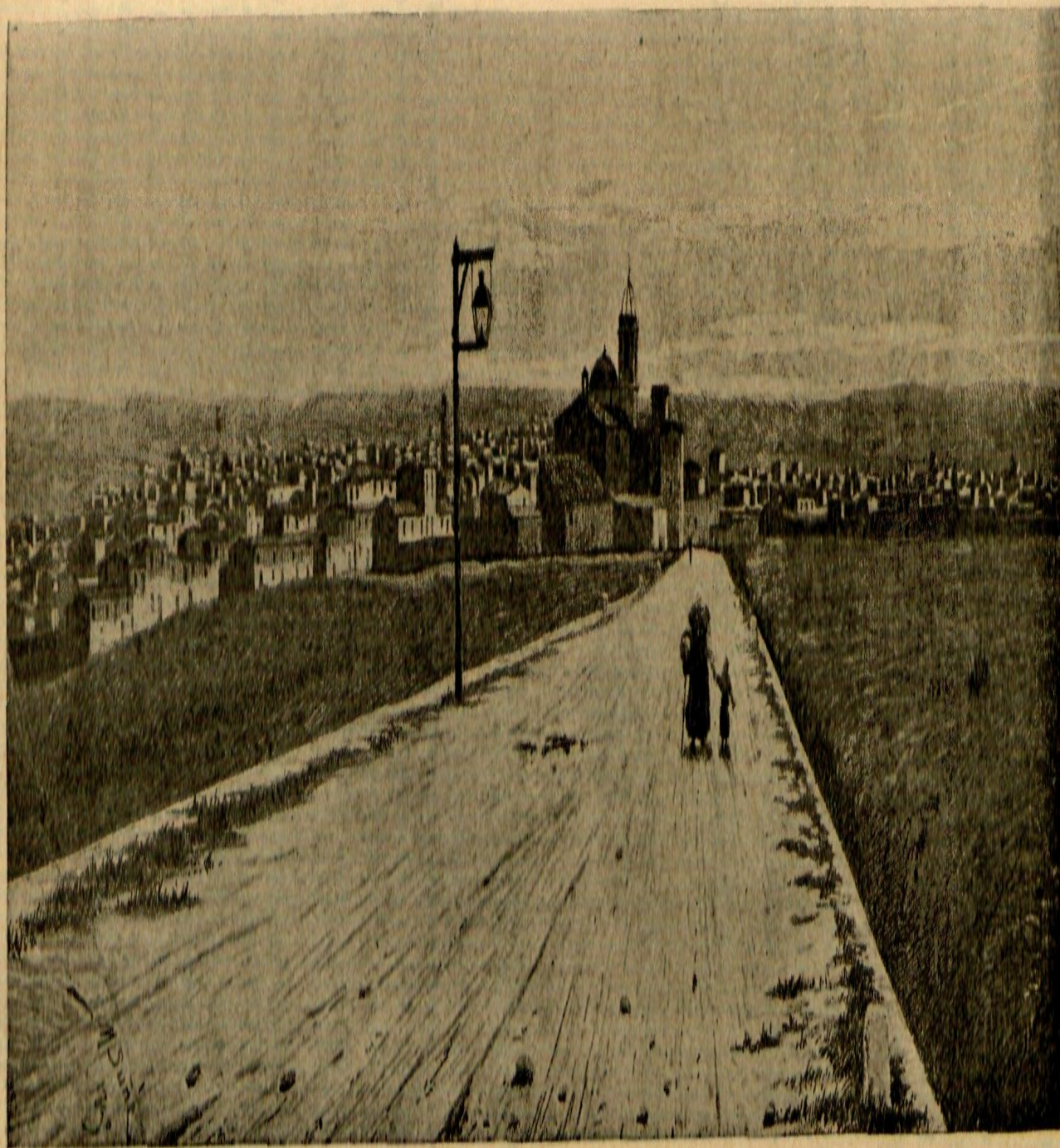
Tot foraster, no deixa de visitar-lo, per després fer-ne el degut elogi.

La seva producció agrícola més important consisteix en oli, blat, suro i cereals. El camp dóna bons fruits, degut a què es treballa molt bé la terra.

També compta amb algunes fàbriques.

Els fills de l'Empordà, són, pel general, instruïts,

* Vegi's CURIOSITATS DE CATALUNYA, any I, núm. 30.

Figueres, 50 anys enrera.

actius i emprenedors, tenen serietat en els negocis; són francs, alegres i expansius en el seu tracte quotidià; i un sentiment de vertadera llibertat els distingeix en gran manera.

El clima és benigne i sa, i el caràcter afable i acollidor dels seus habitants fan de Figueres un poble agradable per a tots quants el visiten.

Com hem dit, és una ciutat moderna, d'avingudes amples, perquè la tramuntana, al seu pas, hi faci estada, i, amb el seu xiuleig musical, acompanyi, al so de la tenora, aquelles dolces notes de la celebrada sardana empordanesa.

FRANCESC BONAVENTURA I VILÀ.

Anecdolari català

Un dia, tot i que Miquel Biada era un bon client de la diligència de Mataró, aquesta, en veure que arribava tard, no l'esperà, i el majoral llençà els cavalls al trot mentre deixava l'illustre mataroní a Barcelona.

Home de fermes decisions i cops de geni, prometé venjar-se de l'empresa de les diligències. «Construiré un carril, que serà la vostra mort», els digué, i tal dit, tal fet. Formà amb altres amics una societat, l'objecte de la qual era construir un ferrocarril de Barcelona a Mataró, empresa que ja voltava pel magí de l'emprenedor home de negocis d'ençà que en els seus viatges havia vist els ferrocarrils que començaven a funcionar en altres llocs del món.

UB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

FOLKLORE AFORÍSTIC

REGLES PER A PREVENIR MAJORS MALS (Continuació)

Tot intens refredament,
causar pot gran detriment.

Si un fred intens deus sofrir
i et ve son, cal resistir;
cedir a sa temptació,
és de la mort ocasió.

Quan un n'és pel fred gelat,
no sia al foc acostat;
sols amb fregues prudentment
escalfar-lo i lentament.

Si n'és algú asfixiat
sia el metge avisat,
puix ni fins quan mort es creu
abandonar-se se deu:
pot ser la mort aparent
i vida haver-hi latent.

Del fumar, si se n'abusa,
la vida i cervell se n'usa:
té el tabac la nicotina
i aquesta és substància danyina:
predisposa a feridura,
atontament i locura.

Quan es comença a fumar,
sol a tothom repugnar:

i és natural advertència
de què se'n guardi abstinència.

Fumar en quarto tancat,
és deixar l'aire alterat;
importa, doncs, renovar-lo,
no tardant a ventilar-lo.

Sols la ciència consultant
remei prendràs excitant:
de purgant i vomitiu,
pren-ne sols si el metge ho diu:
si te'l dóna un curander,
pots tenir mal parader.

Del xarop, dit pectoral
pel comerç, no en feu cabal,
ni de pastes ni pastilles,
que pot ser tot menganilles:
beveu sovint, i no és broma,
o xupeu-ne un poc de goma.

Molt s'exposa qui s'obstina,
a retenir-se l'orina.

De tot cos que és molt malalt,
l'emanació n'és fatal;
renoveu sovint el seu llit,
mes amb cuidado exquisit.

Bèstia de la melsa morta
soterrar-la bé t'importa:
mosca tal la pot picar,
que un mal gra te pot portar.

De l'animal rabiós,
si en reps ferida pel mos,
no sols la deus ben rentar,
mes també cauteritzar.

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Història General
N. F. DE R.

(Seguirà).

El jurament del poble

TINC la plena seguretat, la certesa, millor dit, que **CURIOSITATS DE CATALUNYA** esdevindrà, per a les generacions futures, el llibre on es consultarà tot quant a Catalunya pertany...

La tasca del nostre setmanari té potser més relleu del que, dins de la nostra modèstia, li donem. Ens convertim en compiladors d'un pretèrit gloriós que les arbitrarietats i els jous no ens havien permès donar a conèixer, i a la vegada som els historiadors dels moments en què vivim, moments que les generacions del pervindre llegiran amb fe i admiració, com llegim ara nosaltres les gestes de l'Onze de Setembre del 1714.

I amb aquest convenciment, amb aquesta sincera manca de modèstia, treballem adaleradament per a deixar escrit allò que hem vist i allò que hem sentit.

* * *

El dia 28 de febrer del 1937 tingué lloc, a Barcelona, l'acte final de la «Setmana de la Guerra»...

Fa nou mesos que Catalunya està en guerra. Nou mesos de rebre en la seva sina refugiats de tota Espanya..., nou mesos de trametre homes, queviures i material bèl·lic al front. Nou mesos de donar diner; de viure hores esparòdiques; de comprovar tota mena d'assaigs polítics, econòmics i socials. Nou mesos plens de sacrificis de tota mena...

I després dels nou mesos, encara el poble viu l'entusiasme de la guerra, encara el poble és generós, encara el poble català es lliura freturosament a la lluita...

El dia 13 de febrer del 1937, Barcelona era canonejada pels vaixells feixistes: morts i ferits; desferres, despulles... silenci...

Els nostres artillers cloïen els punys rabiosament;

els nostres canons enfilaven la foscor de la mar; endebades cercàvem l'enemic. Covard i traïdor, ni la cavallerositat havia de donar combat i plantar cara.

I amb tot, Catalunya reaccionà. Es trencà el silenci, i s'oí la rêmora de les fàbriques i l'espetec dels entusiasmes. En la foscor dels capvespres, el poble s'instruïa militarment: pas rítmic, cap ben aixecat, pit enfora...

I aquell diumenge del 28 de febrer d'enguany, per Barcelona, desfilàvem els homes de l'Exèrcit Popular amb un somris als llavis i amb l'entusiasme al cor...

Eren tres quarts de dotze del migdia, quan Sa Excel·lència el President de la Generalitat de Catalunya, Lluís Companys, que és a la Plaça de Catalunya, en una tribuna a la qual feien guàrdia d'honor la Divisió Alpina, Guàrdia Nacional Republicana, Guàrdia d'Assalt i Seguretat, Divisió Macià-Companys, Partit Federal Ibèric i Divisió Vorotxilov, amb veu abrindada preguntà:

«Amb la manifestació d'avui en pro de l'Exèrcit Popular Regular del poble català i la desfilada impressionant dels combatents que Catalunya pot posar en peu, queda closa la Setmana de Guerra i s'inicia una nova etapa de disciplina, de voluntat i de severa i categòrica resolució.

La victòria serà nostra perquè volem, perquè ho mereixem i perquè el destí ho ha escrit en nom de les forces eternes de la civilització i del progrés.

Catalans: Atenció! Fem per tres vegades la solemne promesa. Escolteu:

—Prometeu, per l'honor de les vostres companyes, suportar tots els sacrificis i realitzar tots els esforços per a vèncer el feixisme?»

(La immensa multitud respon amb un sí!, unànime).

El President continuà:

«El feixisme —afegí— és un retrocés de la civilització.

—Prometeu, també, per la vida i l'avenir dels vostres fills?»

(Novament la multitud respon la pregunta del President amb un sí clamorós).

«El feixisme és una exaltació de la barbàrie —digué a continuació el senyor Companys.

—Ho prometeu per la vostra dignitat i els vostres drets d'homes i de poble?»

(Sí! —respongué amb gran energia la multitud, amb un crit unànime).

El President subratllà:

«El feixisme és el despotisme i la crueltat.

Catalans! La vostra promesa s'ha aixecat amunt cap a l'infinit i s'ha difós per tot el món i penetrarà en el demà per a enfrontar-se davant del judici de les generacions futures. No ho oblideu, catalans! Visca la Llibertat!»

(El poble enardit contesta amb visques a la República, a Catalunya, al President Companys i al Govern de la Generalitat. Les bandes de música interpretaren els himnes populars, produint l'entusiasme de la multitud una emoció inenarrable).

I amb la llum als ulls encara del voleiar de les banderes, i amb el foc de l'entusiasme, Rambles avall desfilaven els homes de l'Exèrcit Popular Regular...

La Història de Catalunya recollirà en les seves pàgines el jurament del poble català, com així mateix recollirà l'anhel del poble de voler un exèrcit propi, i, a l'ensem, recollirà l'himne d'aquest gloriós exèrcit.

RAMON BOTEY I OROBITG.

(De «Amics del Folklore de Catalunya»).

MARXA DE L'EXÈRCIT POPULAR

Un dia tràgic la gent més innoble
d'aquesta terra desfeia la pau.

Els vils feixistes dreçats contra el poble
volien fer-lo per sempre un esclau.

Vingué la guerra ferotge i sens treva
al Nord, al Centre, al Sur i a Llevant
i arreu d'Espanya s'alçà la gran lleva
dels voluntaris que lluiten cantant

ENDAVANT!!!

Amb fúria i disciplina
enfonsarà a l'abisme
el criminal feixisme
l'Exèrcit Popular.

Però nosaltres a més de la glòria
volem la força que dóna la unitat.
Per la total i immediata victòria
com un sol home marxem al combat.

Passa la tropa i el poble l'aclama;
rengles de ferro, fusells rutilants,
l'esguard enlaire dessota la flama
de la bandera que ens fa a tots germans.

ENDAVANT!!!

Amb fúria i disciplina
enfonsarà a l'abisme
el criminal feixisme
l'Exèrcit Popular.

1.ª Un di a trà gic la gent més in·no·ble d'a·ques ta te rra des
2.ª Pe·rò no sal·tres a més de la glò·ria vo lem la for ca que

fe·ia la pau Els vils fei·xis·tes dre·çats con·tra el poble va li·en fer la per·sem·
don la u ni tat Per la to tal i imme dia·ta vic tò·ria com un sol ho me mar xem

pre un es·clau Vin·gué la gue·rra fe·rat·ge i sense treva al Nord al Cen·tre al Sud i a Lle·
al com bat Pas sa la tro·pa i el po ble l'acloma ren·gles de fe·rra fu·sells ru ti

vant i a·rreu d'Es·pa·nya s'alça la gran lle·va dels vo·lun ta·ris que llui ten can·
lants l'es·guard en·laire des so ta la fla ma de la ban de ra que ens fa a tots ger

tant En·do vantl Amb fú ria i dis ci pli na en fon za rà a l'a bis me
mans En da vantl

el cri·mi·nal fei xis me l'E·XÈR·CIT PO·PU·LAR LAR

1.ª 2.ª FIN

Biblioteca de Música
i Hemeroteca General

CATALANS NOTABLES

Agnès Armengol i Altayó

AQUESTA il·lustre poetessa qui tan ardidament lluità entre les lletres per a la defensa de la nostra estimada Catalunya, sempre amb l'ideal d'enaltir la benvolguda parla materna i les més dolces tradicions, en descriurem algunes notes biogràfiques perquè el seu nom resplendeixi en aquestes pàgines de **CURIOSITATS DE CATALUNYA** com a tribut d'honor a la seva figura d'alta distinció entre les personalitats més representatives de la nostra terra, especialment de la Dona Catalana.

Per mitjà de la premsa s'han publicat dades de la seva vida, que ha facilitat a tothom poder conèixer els seus millors ornaments i els seus sentirs, que tan esplendorosament veiem lligats en l'època de la nostra renaixença.

Recordem-li, doncs, el seu temps, per saber la bondat de la seva feminitat i del seu encès patriotisme.

L'any 1852 veié la primera llum a Sabadell; passà la seva infantesa en el col·legi de les MM. Escolàpies, i més tard, els seus pares, volent-hi fer completar els seus estudis, la portaren amb el seu germanet a importants escoles de França, com ella esmenta en el seu poema (1).

Erem uns infants llavores;
mon germà fou internat
al *Grand Collège de Castres*
jo a la *Pension Cathalan*.

Aviat se li veieren les seves inclinacions per a les lletres i la música; l'enyorança de la pàtria la féu poetessa.

A l'esclat de la seva joventut retornà de França, i visqué a Barcelona, i al poc del seu retorn va maridar-se; tenia escassament divuit anys. En Badia, el bo del seu marit, res no en sabé de les seves aficions poètiques, fins al cap d'alguns anys.

Na Quimeta Santamaria, l'«Anna de Valldaura», que vivia a l'entresol de casa seva a Barcelona, fou la descobridora de les seves entremaliadures literàries, mostrant el seu primer poema titulat «La Floreta Blanca», al cavaller de les lletres, En Pelai Briz; aquella composició la féu comparèixer, l'any 1874, en les pàgines de l'*Almanac de Catalunya*, que en aquells dies es publicava sota el seu patronatge.

Agnès Armengol tingué una gran sorpresa en veure la seva primera composició entremig d'aquella plèiade de poetes i prosistes de Catalunya; aquest goig, com digué ella en el seu biografiat, li portà un dolor embolcallat dessota de cada fulla de la seva flor primicera, perquè pensava: Què dirà el meu pare? Què dirà el meu marit?, que el meu nom, sense permís de cap d'ells, eixís en les pàgines d'un llibre destinat al públic?

El nom d'Agnès Armengol cada dia es destacava més; i en els Certàmens Literaris i Jocs Florals, s'emportava els premis i l'admiració de tothom.

No podríem parlar de la seva admiració si no

(1) *Del sojorn a França de mon germanet i jo.*

esmentéssim les seves endreces que féu a la *Dona* i a la *Joventut*, publicades per allà l'any 1892 i 1898, que se li endevinen el seu esperit catalanesc.

En 1897, a la vila de Castelltersol, on passava l'estiueg, féu ressuscitar els antiquíssims *Ball del Ciri* i la *Dansa Catalana*; avui s'han fet tan populars, aquestes cançons, que les sap tothom.

Quan Catalunya sentí totes les amargors de l'opressió en els començaments de segle, escriví un vibrant *Manifest* a les dones catalanes, encoratjant-les a contribuir a l'ofrena de la nostra bandera a la «Unió Catalanista», acte memorable, el qual tingué lloc al gloriós monestir de Poblet, en la diada de Pasqua Granada de l'any 1903. Hi feren acte de presència catalans de tots els indrets, i l'Orfeó Català també assistí, amb totes les seves seccions; cantaren el patriòtic *Cant a la Senyera*, lletra del malaguanyat poeta Joan Maragall, i música del mestre Lluís Millet.

L'any següent, fou estrenada la bandera a Barcelona, amb motiu de l'Assemblea dels delegats de la «Unió Catalanista».

Per allà l'any 1904, la societat «Catalunya i avant» li tributà homenatge, amb motiu de la seva tasca tan verament patriòtica.

La seva famosa *Capta de la Guineu*, on s'assabo-reix tot l'agre de la terra, l'escriví a la masia d'Esplugues, de la comarca del Moianès. Més tard publicà *Ramell de Semprevides*, que tingué en el públic agradables impressions.

A Vilafranca del Penedès, l'any 1908, Agnès Armengol pronuncià, al peu de la tomba d'En Milà i Fontanals, un famós discurs en homenatge al primer president dels nostres Jocs Florals, i ensems donà a entendre en conservar l'idioma i estimar la Pàtria.

Aquell mateix any, amb motiu de les festes de l'aniversari de l'Orfeó de Sabadell, fou nomenada padrina de la senyera; la festa es féu a Montserrat. Agnès Armengol escriví el magnífic «Cant a la Senyera», que ha estat rebut sempre amb grans mostres de veneració.

L'*Il·lustració Catalana* li publicà el seu poema *Redempció* en la biblioteca de la seva revista

Feminal, que més tard l'hem vist incorporat a la «Biblioteca Sabadellenca», amb un pòrtic de Josep Lleonart.

Una prova més del seu sentiment i amor a Sabadell, la seva ciutat nadiua, ho demostrà en la tómbola que s'organitzà al Palau de la Caixa d'Estalvis, que produí més de 20.000 pessetes.

El benemèrit «Centre Català», de Sabadell, estimà sempre l'egrègia patrícia, la féu objecte en algunes ocasions de sentits homenatges, i quan la «Unió Catalanista» celebrà una assemblea a Tarragona, l'any 1914, la senyora Armengol ocupà, per dret propi, un seient al costat del doctor Martí i Julià.

La bondat del seu cor, en els infants i vellets, la trobem ben palesada veient-la ajudant la gran obra del doctor Sardà i Salvany; aquest il·lustre fill de Sabadell, donà la seva pròpia casa per Asil de Vellets i Desemparats.

Hem vist prou bé, amb tot el descrit, com Agnès Armengol ha estat glòria per la terra catalana; per tant, bé ho acaben de justificar la seva producció literària, que no podem pas deixar de consignar-ne algunes de les seves obres, a més de les esmentades. Heu-les ací: *Sabadellenques*, que ha deixat gravat els costums d'una manera admirable; aquesta edició fou d'homenatge a ella, tributat per la Ll. R. de Sabadell. Vénen després *Dies llars*, petits poemes, amb el pòrtic de mossèn Anton Navarro. *Rosari Antic*, aplec de tradicions i records, amb un pròleg del malaguanyat escriptor-poeta Busquets i Punset.

En afecte, a totes les coses que sempre tant estimà, li saberen dedicar tots els periodistes i poetes sabadellencs, a iniciativa de la veterana «Associació de la Premsa de Sabadell», un homenatge, l'any 1930, que fou per a ella una de les més agradables impressions.

Els últims anys de la seva vida, tot i velleta, es complaïa a seguir de lluny tots els esdeveniments de la Pàtria.

Una lleugera malaltia la portà al fossar, el dia 29 de gener de l'any 1934; tot Catalunya sentí la pèrdua d'una de les dones més predilectes.

Moltes de les entitats sabadellenques hissaren les banderes a mig pal en senyal de dol; rellevants

personalitats, prestigioses entitats i mers ciutadans, acudiren a l'enterrament, que fou una de les més grans manifestacions de dol que s'han registrat a Sabadell.

FRANCESC GOSALBES I CASTAÑÉ.
(De «Amics del Folklore de Catalunya»).

Inserim la publicació de la primera poesia d'Agnès Armengol, que escriví quan era quasi una nena.

LA FLORETA BLANCA

Al peu d'una fontana
voltada d'olivers,
nasqué gentil floreta
que un floc de neu pareix.

El sol li dóna vida,
la font grata frescor,
la brisa la gronxola,
la besa el papalló.

Mes ai de la floreta!,
l'agost eixut i ardent
li asseca la fontana,
vida i frescor li pren.

I aquella papallona
que tant se l'estimà
en veure-la emmustida
ben tost la va oblidar.

Pobra floreta blanca
retrat ets del meu cor;
tu mors per manca d'aigua,
per falta d'amor jo.

Mentre mon pit aleni
mos plors et regaran,
i quan la mort arribi
pietosa a deslliurâ'ns,
mon ànima i ta aroma
al cel se'n tornaran!

AGNÉS ARMENGOL.

Entreteniments Instructius

ACROSTIC

..... S
..... A
..... R
..... D
..... A
..... N
..... E
..... S

Substituir els punts per lletres de manera que en cada ratlla es llegeixi el nom d'una sardana.

ENDEVINALLA

Una capseta blanca,
que s'obre i no es tanca.

CONVERSA

- M'ha dit el meu germà que avui no vindrà a dinar.
— Bé, però quin germà?
— El que ja t'he anomenat.

ROMBE

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Substituir els punts per lletres de manera que vertical i horitzontalment es llegeixi: consonant, peix, port africà, ofici, verb, riu català i consonant.

TARJA

DANIEL NORD

Alella, Frn.

Col·locar degudament aquestes lletres de manera que sense suprimir-ne cap, ni afegir-ne tampoc cap, es pugui llegir el títol d'una comèdia antiga catalana.

Solucions als "Entreteniments Instructius" publicats al núm. 68

Logogrif numèric: *Puigcerdà.*

Fuga de Vocals: *Qui creu paraules afectades,
burlat és moltes vegades.*

Ambidextre: *Sabas, Sabas.*

Tarja: *Proses bàrbares, Bertrana.*

Endevinalla: *El cigar.*

UAB

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

AQUEST NÚMERO HA PASSAT PER LA CENSURA